

MURLER ZACHODNI

»ISKRA«

ROK XXIX

Poniedziałek 29 sierpnia 1938 r.

Nr. 236

Adm. Redakcji i Administracji: Sosnowiec, Pilsudskiego 4. Telef. Red. 61064, Adm. 61078

P.K.O. 302.712

Opłata pocztowa
uiszczona gotówkąPrenumerata miesięczna
z dołączeniem do-
d. i przesyłką po-
stową 2.50

Czterolatka inwestycyjna

800 milionów zł na inwestycje w drugim roku „czteroletniego planu”

Parawaty ocenia „polubiej czterolatki inwestycyjnej” zostanie założony 31 marca 1939 r. O ile warunki atmosferyczne pozwolą, szereg robot prowadzonych będzie nieprzerwanie przez całą jesień i zimą.

Z dniem 1 kwietnia 1939 r. wdrożony w drugi rok czteroletniego planu inwestycyjnego, do którego już obecnie rozpoczęto opracowanie szczegółowych projektów.

W okresie pierwszym obejmującym 15 miesięcy, wydane będzie na inwestycje ok. 1 miliarda złotych. W drugim okresie — od 1 kwietnia 1939 r. do 31 marca 1940 r. na inwestycje przeznaczone są 800 milionów zł.

Plan drugiego roku inwestycyjnego zostaje wpisany do Sejmiku razem z projektem preliminarza budżetowego za r. 1939-40, co umożliwi ichom ustawodawcom równoczesne przedstąpienie budżetu państwowego i planu inwestycyjnego, których okres trwania będzie ten sam.

Minister skarbu zwrócił się już do poszczególnych ministerstw z poleceniem opracowania do 15 września br. planu generalnego inwestycji (do zrealizowania w ciągu dłuższego okresu czasu) i planu szczegółowego na okres całego roku.

Przy ustalaniu szczegółowego planu poszczególne resorty muszą brać pod uwagę:

1) projektowane należy przede wszystkim wydatki na wykorzystanie inwestycji rozpoznanych;

2) nowe obiekty mogą być zaprojektowane tylko wówczas, gdy koszty ich zmieszczą się w granicach 4-5 sum —

przynajmniej na cele inwestycyjne danemu ministerstwu w tym roku;

3) dążyć należy do równoczesnego wykorzystania inwestycji gospodarczych i technicznych współzależnych. Nie należy więc np. projektować kupna maszyn, jeżeli nie wybudowano jeszcze fabryki; nie można również projektować budowy dróg tam, gdzie nie ma żadnego większego osiedla itp.

4) w zakresie terytorialnego rozmieszczenia inwestycji uwzględnić należy przede wszystkim potrzeby Centralne-

go Okręgu Przemysłowego, a następnie Wileńskiego;

5) należy zawsze dawać pierwszeństwo potrzebom gospodarczym przed administracyjnymi.

Alby plan inwestycyjny posiadał charakter jednolitej gospodarki całego, w Ministerstwie skarbu na specjalnych konferencjach uszczelnione będą projekty poszczególnych ministerstw dla wiązania ich w całość i ustalenia, które z inwestycji są najważniejsze i najpilniejsze.

Tragiczne żniwo śmierci

Czarny dzień lotnictwa szwajcarskiego

BERN, 28.8. — Wczoraj po południu eskadra samolotów w składzie 5-6 uł. a parawot wystartowała z lotniska Dübendorf na święto lotnicze do Lugano.

Nad kantonem Showy samoloty trafiły na gęstą mgłę. 4 samoloty rozbiły się o skały.

Zalaga 3-ech samolotów w składzie 6-7 uł. ludzi poniosła śmierć.

Dwóch lotników z 4-go samolotu odziczo ciężkie rany. Piąty samolot ocalał, lądując pomyślnie w m. Bellinzona.

Na miejsce katastrof wysłano wypraw ratunkową.

BERN, 28.8. — Szczęśliwy katastrofy lotnicy otrzyma ciężką ranę, wojownik lotniczo szwajcarski, przedstawiając się następująco: eskadra 6-ku samolotów natrafiła na gęstą mgłę, przele-

gając na wysokości 2500 m. nad kantonem Szwajcarskim.

Samoloty zawróciły,

zamierzając powrócić na lotnisko Dübendorf. W czasie tego manewru 3 samoloty rozbiły się o skały

w okolicach Mutschthal,

6 lotników-oficerów poniosło śmierć.

Czwarty samolot rozbił się o skały w

Samolot dla polku lotniczego

OD TOW. SOSNOWIECKIEJ
FABRYK RUR I ŻELAZA

W ub. sobotę na lotnisku w Warszawie odbyła się uroczystość przekazania polukowi lotniczemu samolotu BWD 8, ufundowanego przez Zarząd Tow. Sosnowieckich Fabryk Rur i Żelaza, które to przedsiębiorstwo jest pionierem w produkcji rur samolotowych w Polsce.

Wokół ufundowanego samolotu ustawili się kompania wojska wraz z oddziałem. W imieniu ofiarodawców przemówił członek zarządu inż. Antoni Szabo szewicz.

W odpowiedzi zastępca dowódcy pułkownika za hojny dar, na którym będą się szkolili zastępy przyszłych pilotów.

okolicach Drusenberg i stanął w rękach. Oba ciężarowe lotnicy odnieśli ciężkie oparzenia i zostali umieszczeni w szpitalu w Einsiedel. Piąty samolot ocalał.

Na miejsce katastrof udały się ekspedycje ratunkowe z udziałem policji kantonu Schwyz podchorążych oficerów i szwajcarskich samolotów.

Henlein u lorda Runcimana

Nowe sprawozdanie angielskiego dyplomaty

PRAGA, 28.8. (tel. wł.) Runciman wrzucił napisz Konrada Henleina, przywódca partii Niemców sudeckich, aby go odwiedzić w zamku księcia Clary.

Aldrigena, u którego lord Runciman spędził weekend. W następstwie tego wydarzenia Henlein przetrwał swoją podróż sudecką i przybył do Teplitz-Szawna.

RUNCIMAN U BENESZA

PARYŻ, 28.8. — Havas donosi z Paryżu, że lord Runciman przed wyjazdem na weekend odbył wczoraj po południu półgodzinną rozmowę z prez. Benessem.

PRAGA, 28.8. „Prager Mittag” donosi, że lord Runciman wraz ze swoim sztabem opracowuje obecnie dokładne sprawozdanie z dotychczasowej działalności swojej misji. Sprawozdanie to będzie przełożone czytelnikom czechosłowackim oraz angielskim.

NOWE PROPOZYCJE PRAGI

LONDYN, 28.8. — Do Londynu nadeszły wiadomości, że rząd czechosłowacki miał opracować nowe propozycje które mają być podstawą rokowań z partią Niemców sudeckich.

Żeń się Jasu żeń się

Dola Twa szczęśliwa

Łek nie miej wesela

Bez tyskiego piwa

Trzy osoby zabite

PRADEM ELEKTRYCZNYM

ŁWÓW, 28.8. PAT. W Bóbrze, wódek, syn blacharza Schmitza wyszedł na dach, by odjąć antenę radiową. Zwrwana antena spadła na przewody elektryczne i chwila, rażony prądem, poniósł śmierć na miejscu.

Ociecie wyszedł na dach domu o dotychczasowy opiek syna, również padł tuż po nim na miejscu. Ten sam dzień spotkał jego żonę, która również popadła w na ratunek.

Afera jakiej jeszcze nie było

Banda podpalaczy aut i fabryk na czele bandy stał przodownik policji

WARSZAWA, 28.8. (tel. wł.) Wczoraj działy wzięły udział w afery kradzieży, która wybiła oburzenie i gniew nie tylko w Warszawie, ale i w innych miastach, gdzie odbyły się kradzieże krynialnych w Polsce. Afera polegała na podpaleniu samochodów i fabryk w Warszawie.

Niezłomnie od tego członkowie śmieli nie ograniczając bandy dopuścili się szeregu innych oszustw assekuracyjnych podpalając domy, wille i fabryki w mieście podległym i w innych województwach.

Śledztwo w tej sprawie na wszelkie dalsze afery prowadzi 3-ech sędziów śledczych pod nadzorem specjalnie delegowanych do dochodzeń wiceprezesa zarządu, warszawskiej.

Szczegółowo śledząc obecnie przez władze afery przedstawiają się niżej: nie sąsiedzi. Na czele bandy stał st. przodownik policji Jan Stankiewicz, szef kancelarii komendy wojewódzkiej policji w Warszawie.

Kapitałista, który finansował przedsięwzięcia bandy, był handlowiec żydowski, Hrz Żelkiewicz.

Stankiewicz był swego czasu urzędnikiem komendy powiatowej policji w Bielsku, Jan Żelkiewicz, szef tam z Żelkiewiczem i do spółki postanowili dokonać szeregu oszustw. Wstąpienie doświadczonego przodownika z Bielska.

sował i przeniesiony został w stopniu st. przodownika do komendy wojewódzkiej w Warszawie. Dopiero wówczas bandy zaczęła realizować swe wielkie plany.

W skład bandy, jako najbardziej zaufani Stankiewicz i Żelkiewicz: wchodził, szefem Mendel Garber (Białystok) i właściciel warszawski Bolesław Rzepko (Wysokie Maz.).

Stankiewicz, Żelkiewicz i Rzepko — przebywając obecnie w więzieniu, Garber zbiegł za granicę. Był on skazany przez sąd za autentycznie na 2 lata więzienia. Gdy wyrok uprzedzono się, Garber przebywając na wolności, przy pomocy Żelkiewicza uciekł z Polski.

Szefowie bandy w wykonanie każdego z pomyślnych oszustw assekuracyjnych, wkładali wiele pracy. Dla zapewnienia sobie całkowitej bezkarności, henz Stankiewicz nawiązywał przede wszystkim kontakt z komendantem, który z posterunkami policji.

Stosował przy tym różne metody, wykorzystując swe stanowisko w policji i nielegalnie terrorystycznie podważając.

Następnie bandy kupowały, w gracie st. stary, przenosząc na szmela samochód ciężarowy. Wyszukiwano człowieka nieznanego w towarzystwach assekuracyjnych i przypisywano na jego nazwisko auto i ubezpieczony, je wraz z

transportem od ognia, wysłali się do sądu.

W góry oznaczonym miejscu samochód palono, a komendant najbliższego posterunku, należący do spisku, ustalał oficjalnie, iż auto spłonęło wskutek niebezpiecznego wypadku.

Transport, który ubezpieczono na brzo było twierdzenie, nie posiadał oczywiście prawie żadnej wartości.

Henz Stankiewicz cieszył się pełnym zaufaniem przełożonych. Bezczelność swą posunął tak daleko

iż plany oszustw układał wraz z Żelkiewiczem i innymi współudziałami przy swym biurku urzędniczym.

Przewodzą bandy zarzucały sieci na rozmaite osoby, wciągając je do afery. M. in. wciągnięto urzędnika Kamierza Otmar-Szajna.

W Łoku śledztwo ukazało się, iż banda podpaliała nie tylko samochody, lecz wywoływała pożary dziesiątków wille i domów w celu uzyskania wielokrotnych assekuracyjnych premii.

Dochodzenia zaskazywały coraz szerzej.

W związku z wykrytymi afarami w tej chwili w więzieniu przebywa już kilkanaście osób. Wśród nich zarówno znamienite osoby, kupcy, właściciele kamienic i fabryk, jak karami za napady rabunkowe i kradzieże zawisłymi przestępcy.

Nowa parafia w Starym Sosnowcu

Wroczyście wprowadzenie nowego proboszcza ks. Kiwacza

Nowo utworzona parafia w Starym Sosnowcu przeżyła wczoraj piękny dzień. Odbyło się mianowicie wroczyście wprowadzenie proboszcza ks. Jana Kiwacza, który w ten sposób objął już kierownictwo duszpasterskie w nowej parafii pod wezwaniem św. Andrzeja Boboli.

O godz. 10.30 rano przed tymczasową plebanią przy ulicy Dalekiej zebrał się komitet komitetu budowy kościoła w Starym Sosnowcu, organizację kresowa kościelna, umundurowane oddziały Związku Strzeleckiego z orkiestrą, Harcerstwo, Sokoł, PCK, oraz liczne zastępy parafian.

W ceremoniału pochodzie, w asyście licznych ludzi odprawiano ks. proboszcza Kiwacza do kaplicy przy ul. Pilsudskiego 73.

Ks. proboszcz po wstąpieniu na kwiatki przez młodych dziewczynki powitał gości w intencji komitetu budowy kościoła przez dyr. Stankiewiczową, pa oym w kaplicy ks. prałat Gola w intencji władz diecezji: onogostochowskiej, ks. biskupa Kuluby odczytał dekret erekcyjny i nominację ks. Kiwacza na proboszcza nowej parafii.

Ks. prałat zwrócił się następnie do nowego proboszcza z apelem, aby pełnił sumiennie swoje obowiązki. Ks. prałat, odpowiadając ks. proboszczowi Kiwacz, po czym nowy proboszcz odprawił mszę.

Po zakończeniu odprawiano w uroczystym pochodzie ks. proboszcza na plebanie.

W uroczystości Krowianina nowej parafii wzięli udział wierni z całego miasta Starego Sosnowca.

Po ceremoniału ingresowym w kościele lut. „Młotowice” odbył się obiad, w którym wzięli udział członkowie komitetu budowy kościoła oraz przybyli na ks. uroczystości przedstawiciele władz państwowych, samorządowych, organizacji i stowarzyszeń oraz zaproszeni goście.

W czasie obiadu wygłoszono szereg przemówień nacechowanych serdecznością wobec nowego proboszcza. Pierwsze powitało przemówienie zwrócone do nowego proboszcza wygłosił dyr. Stankiewiczowa. W dłuższym przemówieniu ks. kanonik Janowski, zwracając się do nowego proboszcza, a do tych czasowego swego najbliższego współpracownika, omówił obecną historię powstania nowej parafii, przy czym podkreślił zasługi komitetu budowy kościoła w Starym Sosnowcu z pp. dyr. Stankiewiczową i dyr. Michałowską na

czale. Starosta Walewski podkreślił, że uroczystości wczorajsze w Starym Sosnowcu miały nie tylko lokalny i kościelny charakter, lecz także i znaczenie państwowe. Nowa parafia będzie ośrodkiem promieniowania kultury narodowej i katolickiej.

Wiceprezydent Almsstaedt w imieniu

miasta życzył życzenia pomyślnego rozwoju nowej parafii, a ks. prałat Gola w serdecznych słowach zwrócił się do ks. proboszcza Kiwacza.

Na przemówieniu odpowiedział wroczyście ks. proboszcz Kiwacz, który zapewnił wszystkich o swej oddanej i gorącej woli służenia sprawie Bożej i społecznej.

Magistrat w Dąbrowie opracował szereg projektów inwestycyjnych

Magistrat w Dąbrowie opracował plan robót inwestycyjnych na rok przyszły. Plan ten został przesłany do zaopiniowania wojew. Funduszu Pracy w Kielcach.

W nowo opracowanym planie przewidziano szereg poważnych inwestycji miejskiej. Zarząd miejski, jak już swego czasu nadmienialiśmy specjalną opieką okrywa szkołę szkolnictwa powszechnego. Budwana więc bieżąca szkoła powszechna w dzielnicy robotniczej na ul. Okrzei.

W budynku tym, oprócz sal wykładowych, w tym mieście są dwie aule o wielkości 12x12, mieszkalnia dla kierowników szkoły i woźnych. Na piętrze mieści się także duża sala gimnastyczna. W autorych zaś budynek urządzone zostanie pływalnia, z której korzystać będą mogli uczniowie innych szkół powszechnych z terenu Dąbrowy, przy czym prowadzone tam będą lekcje nauki prawidłowego pływania. Koszt budowy szklonej wynosi na 360 tysięcy złotych. Projektodawcą budowy szklonej jest inż. inż. p. Cieszyński.

W roku przyszłym magistrat projektuje przeprowadzić regulację dalsze-

go odcinka (od ul. Grybowej do parku) rzeki Pogorzy, koszt 200 tys. zł. Pionizacje na ten cel asygnował ma Fundusz Pracy.

Przewidziano jest również budowa nowoczesnej urzędniczej chłodzi, koszt 142 tys. zł.

W tym roku stanie budynek w szarym, ciemnym, oświetlony wykończony chłodzi nastąpi w roku przyszłym — wiosną. W związku z tym przewidziano na rok przyszły przebudowę i na budowę obrotów miasta ma otrzymać pożyczkę.

Droga państwowa od Radewa do Strzeżymieja ułożona zostanie kostką basaltową. Ulica 1-go Maja wyciszona będzie kostką porfirową.

Na przebudowę odcinków innych ulic i dróg przeznaczono 140 tys. zł, z Funduszu Miejskiego.

Przeznaczenia jest również przebudowa 360 metr. odcinka ul. Myśliwiec na Koszaliński.

Na przeprowadzenie prawowódwo-

dogalowych (1 1/2 km.) i kanalizacyjnych (1 1/2 km.) przewidziano sumę 50 tys. złotych.

Pijany przechodził POKALECZYŁ SOBIE GŁOWĘ

Na ulicy Małobudzkiej w Będzinie obok Elektryczni zebrał licznie spacerowiczów, jakiegoś pijanego mężczyzny. Jak się później okazało, 40-letni Szo-pa z Będzin, będąc zupełnie pijany — wrzucił do domu. Zbytne nadzicie alkoholu — nie pozwoliło Szopie na utrzymanie równowagi i po kilkakrotnym upadku na twardą jeźnię szosy, dobiegł do leżących przy drodze.

Przejeżdżając w tym czasie karetka pogotowia, po zauważeniu się zabrali Szopę do szpitala Ubezpieczalni Społecznej, gdzie rannego pozostawiono na kuracji.

Pokioły nożami

Na Dębowej Górze obok Walcowa hr. Renard w Sosnowcu znaleziono zakrwawionego mężczyznę. Był to Władysław Janowski, pijany, który zeznał, że został on pokłóty nożami przez nieznaną osobę.

Przewieziono go do szpitala, gdzie rozpoczęła się leczenie. Janowskiemu ma trzy rany w boku zadane nożem.

—OO—

Pracownicy SA SPECJALISTAMI

o skro dla pierwszeństwo znanemu mydlu „Kobytan” z pralką, muso ono być faktycznie bardzo dobre. 3769

× DLACZEGO POMARANCZE SĄ TAKIE DROGIE?

W tych dniach spodziewamy się w Gdyni nowy transport pomarańczy z południowej w Afryce. Do końca miesiąca ma nadejść 2000 skrzyń pomarańczy. Dodatek nie, że w tych dniach przybyło już do Gdyni około 400 skrzyń pomarańczy i 4,465 skrzyń grejpfrutów.

Czymu więc cena pomarańczy jest taka wysoka?

× NIEZUCIWI KLIENTY, Stanisław Jeżewski i Wacław Janowski z Cielistki zjeżdżali u kupca Alojzego Bubala w Semanowie, co rano na spacer. Po zaplaceniu pierwszych rat, sprzedali mu słodycze. Jak się później okazało, sprzedali mu towary, a nie pieniądze za towary nabyli na własne potrzeby.

PROGRAM RADIOWY

KROLOWA PLASY KOMEDIA WIELKIEGO AUTORA

W poniedziałek dnia 29 bm ulityz radiosłuchacz w przeważnie koncertu orkiestrowego rozpoczynającego się o godz. 19.35, lekka komedia „Krolowa Plasy” autorstwa Luidi Chatelet, w reż. „Krolowa Plasy”. Autor nasyła do najgłośniejszych dramatów wiedeńskich doby obecnej. Ukazuje się pierwszy jedyń komedi-grotesk „Maska i Twarz” na scenach wiedeńskich przed 20 laty stało się o myślenie nową epoką teatru wiedeńskiego. „Krolowa Plasy” jest dalszym etapem w tym kierunku, umożliwiając w wesoły sposób rozpoznawanie wzajemnie do siebie wybrania królowych piękności na występach w miejscach nadmierach. Przekład i radiopowiadanie dokonał Zofia Krasnowska.

—OO—

Wiosna w Sosnowcu grają dziesiątka

ZAGŁEBIE: „Areny zwycięzcy”. EDEK: „Bohater mimo woli”. PATRIA: 1) „Z uśmiechem na ustach”, 2) „Rycerze stepu”.

—OO—

Teatr w Katowicach

Czwartek, dnia 1 września br. „Włki w nocy” inauguracyjne przedstawienie w sezonie o godz. 20.

Na rozpoczyn nowego sezonu 1938-39 wystąpią w roli Sol. Szustakowskiego w Katowicach komedie Teodora Rittera p.t. „Włki w nocy”. Znakomitą to dzieło cienie są zawarte w obcowej obsłudze. Wystąpią w nowym reżyserze pozyskany zespół z Krakowa Wiktor Biegański. Obsadę sztuk stanowią W. Stanisławski, M. Brückner, E. Jędrak (pozyskana świeżo z koncertu TKKT), W. Biegański, M. Godebski, J. Tatarczukiewicz i E. Prądkiewicz.

Jednocześnie rozpoczęto próby z następnymi premierami niemieckimi: „Dzień i noc” A. Fredry w reżyserii Konstantego Stanisławskiego i „Wielka miłość” W. Wyspańskiego. W. Stanisławski, Br. Bronowski, H. Rowa-Bondar, I. Szekelówna, Z. Błuski, H. Błuski, Z. Błuski, H. Jędrakiewicz, J. Kwaśniewski, M. Walterowa, St. Kozłowski, K. Brandt i Rycharczyk A.

„SAVOY” Sosnowiec ul. 3-Maja 0.

TEL. 61-901 PODZIEMIA — TEL. 61-904

Od 15 sierpnia 1938 zmiana programu artystycznego:

IRA ARI: „Tabu” — „Diabeł” — „Boleró”. BASIA LANKOSZ: „Tango Argentyjskie” — „Boston”. HELEA GRZYCZYŃSKA: „Czardasz” — „Mazur” — „Taniec Rumuński”. WANDA LINSKA: „Walc Angielski” — „Tango Salomonów” — „Paso Doble”.

Ostatnie dni świetnej muzyki

BRACI PAŹDZIEJEWSKICH

KRONIKA ZAGŁEBIA

KALENDARZ DNIA

Poniedziałek

Święto św. Jana Chrzciście. Świąteczna. Ruchobla b. Słonica wech. 4,41, zach. 18,32. Kiełczywa zach. 9,48, zach. 18,39.

HISTORIA PODAJE: 1608 Kiełczywa Pogrzeb z białą z Turkami pod Mohaczem. Zginął Ludwik II Jagiellończyk, król Węgier i Czech.

1692 Wyprawa Szwedów z Krakowa. 1786 Uroczystość w Jan Świątce, wielki uczony 1919 Zakończono broń z Ukraincami.

OGŁOSZENIA: W ostatnim tygodniu poprzedzającym, Będzie zima długi bała.

—OO—

Dziury aptek w Sosnowcu

Dziś dziury nocne pełnią następujące apteki: W. Wasylewskiego — ul. Modrzewia 10. J. Gierczewskiego — ul. Sienkiewicza 9. W. Zaleskiego — ul. Orla 28. C. Truszkowskiego — ul. Pilsudskiego 46. L. Turbiński — ul. 1-go Maja 19.

„Jesienny Pokaz Targowy”

W czasie od 1 do 16 października 1938 roku odbędzie się w halach i na terenach wystawowych przy Parku Kościeliskim w Katowicach „Jesienny Pokaz Targowy”, urządzony przez Zarząd Śląskiego Towarzystwa Wypiel i Propagandy Gospodarczej.

Propaganda wyrobów krajowych przez Wypiel. Katowickie wybory rezultaty i pracy wyczerpują na tym odcinku przy współudziale grup wystawowych handlowych i przemysłowych, rodzimych fabrykantów. Zgłoszenia na wystawę wytwórców na Jesienny Pokaz w to-żnieniu do lat poprzednich stają wzrastając.

Wielkie wzięcie z zainteresowania Jesiennym Pokazem, oraz ograniczenie ilości stoisk, jakkolwiek bardzo przydatnych warunków koniecznych — wskazywać jest deradę powołanym firmom krajowym, jak najwyżej możliwe zgłoszenia na „Jesienny Pokaz Targowy” — celom wiecej a nie mniej, i tym samym przywrócić się do propagandy wyrobów krajowych.

